

reuses, et de s'y affectionner, cela est encore plus dangereux. Je dis doncque, Philothée, qu'encore qu'il soit loisible de jouer, danser, se parer, ouyr des honestes comédies, banqueter, si est-ce que d'avoir de l'affection à cela, c'est chose contraire à la dévotion, et extrêmement nuisible et périlleuse. Ce n'est pas mal de le faire, mais ouyr bien de s'y affectionner (Introduction à la vie dévote, 1re partie, ch. 23).

Nostra igitur doctrina, circa saltationes et spectacula, à principiis, quæ tantus magister in pietate tradebat, non recedit.

Queritur quid sentiendum sit de professione et spectaculis histrionum.

R. Circa histriones eorumque spectacula hæc habet S. Thomas, 2, 2, q. 168, art. 3 ad 3um: *Ad omnia autem quæ sunt utilia conversationi humanæ, deputari possunt aliqua officia licita. Et ideò etiam officium histrionum, quod ordinatur ad solatium exhibendum hominibus, non est secundum se illicitum: nec sunt in statu peccati, dummodò moderatè ludo utantur, id est, non utendo aliquibus illicitis verbis vel factis ad ludum, et non adhibendo ludum negotiis et temporibus indebitis..... Undè illi qui moderatè eis subveniunt, non peccant, sed justè faciunt, mercedem ministerii eorum eis tribuendo. Si qui autem superflue sua in tales consumant, vel etiam sustentent illos histriones qui illicitis ludis utuntur, peccant, quasi eos in peccato foventes.*

Alii theologi huic sententiæ S. Thomæ generaliter subscribunt, advertentes hujusmodi

homines sapius, nunc præsertim, sine fide et moribus sese exhibere. Si autem professio histrionis per se non sit illicita, à fortiori vel nullum, vel saltem non mortale est peccatum ludos histrionum, per se non turpes nec proximo nocentes, ex curiositate aspicere. Nec similiter spectaculis nonnullorum brutorum, v. g., equorum, adesse. Attamen cavendum ne aliquod præbeatur scandalum, quod fieret communiter, si religiosus, monialis, vel clericus secularis talibus ludis adesset, præsertim coram laicis, aut si quid minus honestum fieret, vel ludentes periculum vitæ incurrerent, ut non rarò in ludis equorum accidit.

CAPUT QUINTUM.

DE CAUSIS, EFFECTIBUS ET REMEDIIS LUXURIE.

§ I. — De causis luxuriæ.

Præcipuæ et frequentiores causæ peccatorum luxuriæ sunt:

1° Intemperantia in escâ et maximè in potu: *Luxuriosa res vinum, et tumultuosa ebrietas; quicumque his delectatur, non erit sapiens (Prov. 20. 1.); Nolite inebriari vino, in quo est luxuria (ad Eph. 5, 13). Appendices gulæ, lascivia et luxuria (Tertul., lib. de Jejun.).* Experientia autem continua hanc doctrinam confirmat.

2° Otiositas quæ multam malitiam docuit (*Eccl. 33, 29*), nimius somnus, lecti mollities aut calor, ludi, oblectationes et delicia vitæ.

3° Familiaritas inter personas diversi sexûs, etiam sub prætextu matrimonii, aspectus, tactus, amplexus, colloquia tenera, juxta hæc Ecclesiastici verba, 9, 11: *Speciem mulieris alienæ multi admirati, reprobi facti sunt; colloquium enim illius quasi ignis exardescit.*

4° Choreæ, comœdiæ aliaque spectacula profana, lectiones librorum obscenorum et romanensium, turpiloquia, cantilenæ amatorix, ornatus immodesti vel superflui, frequentatio tabernarum: hæc omnia *castitatis morituræ sunt indicia*, juxta verba Tertull.

§ II. — De effectibus luxuriæ.

S. Thomas, post S. Gregorium, octo nominat filias luxuriæ, 2, 2., q. 153, art. 5, quæ sunt: ex parte intellectûs, 1° *Cæcitas*, cujus terribile exitit exemplum in ipso Salomone; 2° *præcipitatio*, quâ homo, sine deliberatione et consilio, ad incongruentia rapitur; 3° *inconsideratio*, quæ facit ut quispiam malè judicet de fine sibi proponendo vel de medio ad illum assequendum idoneo; 4° *inconstantia*, undè luxuriæ deditus *vult et non vult*, sicut piger (Prov. 13, 4.), et in proposito meliùs vivendi communiter non persistit.

Ex parte autem voluntatis, filia luxuriæ à S. Thomâ assignatæ, sunt 1° *amor sui inordinatus*, quo libidinosus finem ultimum in voluptatibus carnis constituit, et omnes cogitationes suas ad eas assequendas dirigit; 2° *odium Dei*, qui peccata castitati adversa

prohibet pœnisque gravissimis punit; 3° *affectus præsentis seculi*, in quo sitæ sunt voluptates quas velut finem suum exoptat luxuriosus; 4° *horror futuri seculi*, ubi scit delectationibus obscenis se privatum iri, et loco earum cruciatus acerbissimos subiturum. Ille horror producit desperationem felicitatis æternæ, quia impossibile videtur à voluptatibus terrenis recedere; qui autem sic desperati sunt, in omne genus obscenitatum prouunt. Undè B. Paulus, ad Eph., 4, 19: *Qui desperantes semetipsos tradiderunt impudicitia, in operationem immunditiæ omnis*, et David; Ps. 9, 26: *Non est Deus in conspectu ejus: inquinatæ sunt viæ illius in omni tempore. Quasi diceret*, inquit Sylvius, t. 3, p. 821, *postquam timorem et reverentiam Dei abjecit, vitam ducit impurissimam.*

Præter hos effectus, alii sunt corporales, quos suprâ indicavimus, p. 70 et seq., et insuper horribilis morbus venereus, à Venere sicut dictus, quia abusum delectationum venerearum sequitur.

§ III. — De remediis peccatorum luxuriæ.

Primum necesse est ut tollantur causæ peccatorum luxuriæ, quas suprâ exposuimus. Præterea, hæc maximè præscribi debent remedia, scilicet 1° frequens ac fervens oratio: *Ut scivimus quoniam aliter non possem esse continens, nisi Deus det....., adii Dominum et deprecatus sum illum* (Sap. 821); 2° lectio librorum piorum, meditatio passionis Christi, recordatio æterni-

tatis et præsertim suppliciorum quæ in alterâ vitâ libidinis reservantur: *In omnibus operibus tuis memorare novissima tua, et in æternum non peccabis* (Eccl. 9, 40.); 3° non nutrire corpus delicatè vel copiosè: *Hæc fuit iniquitas Sodomæ; superbia, saturitas panis, et abundantia, et otium ipsius* (Ezech., 16, 49); 4° custodia sensuum, maximè visûs: *Virginem ne conspicias, ne fortè scandalizeris in decore illius* (Eccl. 9, 4); 5° fuga otii et sollicita occasionum devitatio: *Qui amat periculum in illo peribit* (Eccl. 3, 27): caveant igitur parentes ne pueris diversi sexûs, etiam fratribus et sororibus, communem permittant lectum; experientiâ enim constat hoc perniciosum esse castitati; 6° carnis macerationes et jejunia; contraria enim contrariis curantur: *Hoc autem genus (dæmoniorum) non ejicitur nisi per orationem et jejunium* (Math. 17, 20); 7° eleemosynæ et alia charitatis opera, quibus uberiores gratiæ à Deo impetrantur; 8° frequens et devota sacramentorum Pœnitentiæ et Eucharistiæ susceptio; 9° fidelitas in revocandâ Dei præsentia; 10° resistentia primis voluptatum illecebris, avertendo cogitationem ad aliquod objectum præsertim sanctum: *Resistite diabolo, et fugiet à vobis* (Jac., 4, 7); 11° prudentis confessori et, quantum fieri potest, ordinarii consilia; suggeret enim pœnitenti remedia infirmitati ejus proportionata et tentationi vincendæ magis idonea.

FINIS.

SUPPLEMENTUM

AD

TRACTATUM DE MATRIMONIO.

Plurimæ sunt quæstiones gravissimi momenti et usûs quotidiani, ad tractatum de Matrimonio pertinentes, quas in publico theologiæ cursu tractari prudentia non sinit: cum à sacerdotibus formidandum onus regiminis animarum suscepturis ignorari non debeant, eas diaconibus nostris proponere et explanare solemus: ad duas generatim revocari possunt, quarum 1^a de impedimento impotentia, et 2^a de debito conjugali.

QUESTIO PRIMA.

De impedimento impotentia.

Hæc materia est foeda, pudibunda ac sæpè periculosa: quæ circa illam, cogente necessitate, dicturi sumus, nunquam legi debent, nisi ex motivo puro rectoque fine, nempè ut lepra à leprâ prudenter secernatur, aptum remedium malo applicetur, sapiens consilium detur, et animæ à cœno vitii turpis retrahantur, vel ab illo removeantur. Ferè semper aliquod existit periculum in hujusmodi studio: sed qui ex